

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ANKARA ELEKTRİK HAVAGAZI VE
OTOBÜS İŞLETME MÜESSESESİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (EGO)**

2016 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	2
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	5
7.	EKLER.....	31

KISALTMALAR

EGO: Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi

İETT: İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri

ÖHO: Özel Halk Otobüsü

ÖTA: Özel Toplu Taşıma Aracı

TABLÖLAR

Tablo 1: 2016 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması Tablosu

Tablo 2: 2016 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması Tablosu

Tablo 3: EGO Genel Müdürlüğü 31.12.2016 Tarihli Bilançosu

Tablo 4: EGO Genel Müdürlüğü 2016 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Ankara Elektrik Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü tahakkuk esaslı muhasebe sistemini uygulamaktadır. Muhasebe sistemi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir. Kurumun 2016 yılına ilişkin mali verileri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2016 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması Tablosu:

KOD	AÇIKLAMA	Tahmini Bütçe (TL)	Gerçekleşen Bütçe (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
830	BÜTÇE GİDERLERİ	993.000.000,00	668.357.300,01	67,31
830.1	Personel Giderleri	50.418.000,00	34.798.005,07	69,02
830.2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.125.000,00	6.625.135,66	92,98
830.3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	783.124.000,00	591.194.962,23	75,49
830.4	Faiz Giderleri	6.028.000,00	4.741.439,72	78,66
830.5	Cari Transferler	2.335.000,00	5.304.483,60	227,17
830.6	Sermaye Giderleri	54.220.000,00	25.693.273,73	47,39
830.7	Sermaye Transferleri			
830.8	Borç Verme			
830.9	Yedek Ödenekler	89.750.000,00		0,00

Tablo 2: 2016 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması Tablosu:

KOD	AÇIKLAMA	Tahmini Bütçe (TL)	Gerçekleşen Bütçe (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
800	BÜTÇE GELİRLERİ	643.000.000,00	548.269.810,46	85,23
800.1	Vergi Gelirleri			
800.3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	628.400.000,00	473.053.261,43	75,28
800.4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	100.000,00	96.020,38	96,02
800.5	Diğer Gelirler	13.900.000,00	11.318.744,03	81,43
800.6	Sermaye Gelirleri	1.100.000,00	63.801.784,62	5.800,16
810	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	-500.000,00	-266.302,79	53,26
810.01	Vergi Gelirleri (-)			
810.03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (-)			
810.05	Diğer Gelirler (-)			
Borçlanma Tutarı		350.000.000,00	283.853.488,25	81,10

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Birleştirilmiş veriler defteri.

Geçici ve kesin mizan.

Bilanço.

Kasa sayım tutanağı,

Banka mevcudu tespit tutanağı,

Alınan çekler sayım tutanağı,

Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,

Teminat mektupları sayım tutanağı,

Değerli kağıtlar sayım tutanağı,

Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,

Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Elektrik Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğünün 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tabloların tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: EGO Genel Müdürlüğünün Teşkilat Kanununun Mevcut Durum ile Uyumlu Olacak Şekilde Güncellenmesine İhtiyaç Bulunmaktadır

Kuruluşun Bugünkü Durumu:

EGO Genel Müdürlüğü; 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde:

“Ankara elektrik ve havagazı ve Adana elektrik hizmetlerini görmek üzere bu şehirler belediyelerince (Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi) ve (Adana Elektrik İşletme Müessesesi) adlariyle birer müessese kurulur.” denilmek suretiyle;

İlk olarak Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi ismiyle kurulmuştur.

Kanun'un 3'üncü maddesindeki düzenlemeye göre, Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesinin görevleri: Elektrik ve havagazı elde etmek, dağıtmak, bunların satışını yapmak, mevcut tesisleri tamir etmek vb olarak tanımlanmış; yasal düzenlemede belirtilen şartların oluşmasına bağlı olarak elektrik santrali kurmak ve elde edilecek enerjiyi ilgili yerlere ulaştırmak; elektrikle işleyecek yolcu nakil vasıtaları işletmek müessesenin görevleri arasında sayılmıştır.

4325 sayılı Kanun, başlangıçtaki düzenlenme amacı itibariyle, esas olarak elektrik ve havagazı üretimi ve bunların satışıyla ilgilidir.

Daha sonra, Ankara Otobüs İşletme İdaresi adı ile kurulan katma bütçeli kuruluş 01.01.1950 tarihinde, Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü /EGO Genel Müdürlüğü bünyesine katılmıştır.

1 Kasım 1982 tarihinde çıkarılan 2705 sayılı Devir Yasası gereğince; EGO Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan elektrik işlerinin tamamı Türkiye Elektrik Kurumuna devredilmiştir. Doğalgaz hatlarının yaygınlaştırılması bakım, onarım ve abone işleri; doğalgaz hizmetlerinin Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş. ye devredildiği 01.09.2007 tarihine kadar EGO Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür.

Bugün itibariyle; 4325 sayılı Kanun'da yer alan üretim ve satışa dönük elektrik ve havagazı işleri EGO Genel Müdürlüğünün bünyesinde değildir. Kuruluş, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda tanımlanan mahalli müşterek nitelikteki ve son yasal düzenlemelere bağlı olarak sürekli genişleyen ulaşım hizmetlerinin ifasıyla ilgilenmektedir.

Zaten, EGO Genel Müdürlüğünün Kuruluş-Görev ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik'in "Görev ve kuruluş" başlıklı 6'ncı maddesinde; "*EGO Genel Müdürlüğünün görevi, Ankara Büyükşehir Belediyesi mücavir alan sınırları içinde, ulaşım ihtiyaçlarını günün şartlarına uygun ve en iyi şekilde karşılamak, bunun için gerekli tüm planlama, projelendirme, tesis kurma, işletme, dağıtma vb. işleri modern, teknik, ekonomi ve işletme prensiplerine göre yapmaktır.*" denilmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, EGO Genel Müdürlüğünün görevi Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde şehir içi ulaşım hizmetlerini yürütmek ve koordine etmektir. Dolayısıyla, 4325 sayılı Kanun'daki görev tanımları bugünkü gerçek durumla tam olarak örtüşmemektedir.

EGO Genel Müdürlüğü Personelinin Ücreti:

EGO Genel Müdürlüğünün memur statüsündeki personeli ücretler yönünden öncelikle 03.07.1939 tarih ve 3659 sayılı Kanun'a tabi kılınmış olup daha sonra; 31.07.1970 tarih ve 1327 sayılı Kanun vasıtasıyla 657 sayılı Kanun'a eklenen Ek Geçici 9 ve Ek Geçici 21'inci maddelerdeki düzenlemeler nedeniyle, aylık ve diğer hak edişler yönünden 657 sayılı Kanun'a tabi kılınmıştır. Belirtilen yasal düzenleme nedeniyle, Kuruluş personeline 657 sayılı Kanun'a tabi personele ödenenlerin dışında bir ödeme yapılması mümkün değildir; Bu durum bahsi geçen geçici maddelerde açık olarak ifade edilmektedir.

Ancak, kuruluşun yılı hesapları incelendiğinde, 1970 yılı itibariyle getirilen düzenlemenin dışına çıkıldığı; 657 sayılı Kanun'a değil 4325 sayılı Kanun'a tabi olunması gerekçesiyle giyim yardımının ve fazla çalışma ödemelerinin (munzam ücret) 657 sayılı Kanun'un düzenlemesinden farklı bir şekilde uygulandığı tespit edilmiştir. Bu hatalı uygulamalar ise, 4325 sayılı Kanun ile 3659 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinden hareketle yapılmıştır.

EGO Genel Müdürlüğü Personelinin İkramesi:

EGO Genel Müdürlüğü personelinin ikramiye ödemelerinde hareket noktası 4325 sayılı Kanun'un 13 ile 24'üncü maddeleri olup bu maddelerde ikramiye konusunda 17.06.1938 tarih ve 3460 sayılı Kanun ile 03.07.1939 tarih ve 3659 sayılı Kanun'a atıf yapılmıştır. Bahsedilen yasal düzenlemelerde ikramiye dağıtılabilmesi için kar esaslı getirilmiş olmasına rağmen Kuruluşun zarar ettiği dönemlerde de ikramiye dağıtılmasına devam edilmiştir.

3460 sayılı Kanun, sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadî teşekküllerin teşkilatıyla idare ve murakabeleri hakkındadır. Daha sonra, aynı alan sırasıyla 440 sayılı Kanun, 2929 sayılı Kanun, 233 sayılı KHK ile düzenlenmiştir. İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarının yönetilmesiyle ilgili olan mezkur yasal düzenlemelerin halef-selef ilişkisi vardır. Dolayısıyla, Devlet Personel Dairesi Başkanlığının MTA Genel Müdürlüğü için verdiği 03.06.2009 tarih ve 8854 sayılı görüşte belirtildiği üzere, diğer mevzuatta 3460, 440 ve 2929 sayılı Kanunlara yapılan göndermelerin en son düzenleme olan 233 sayılı KHK'ye yapılmış olduğunun kabul edilmesi mümkündür. 1990 tarihinde ise 399 sayılı KHK çıkarılmıştır.

İktisadi devlet teşekkülleri ile ilgili en son düzenlemeler olan 233 sayılı KHK'de ikramiye düzenlemesi mevcut olmayıp 399 sayılı KHK'deki ikramiye düzenlemesi de yürürlükten kaldırılmıştır.

11.10.2011 tarih ve 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile: Kamu personelinin ücret dengesini sağlamak üzere; KHK'de belirtilen usul ve esaslarda ek ödeme yapılması öngörülürken, halihazırda yapılan ve ücret dengesini bozucu nitelikteki bazı ödemelerin kaldırılması veya ek ödeme ile uyumlulaştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, ikramiye ödemelerini etkileyecek şekilde çok sayıda yasal düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır. Bu doğrultuda olarak:

Bazı kamu personelinin ücretleri ve ikramiye ödemelerine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı 3659 sayılı Kanun; 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesindeki ikramiye düzenlemesi; 399 sayılı KHK'nin 25'inci maddesinin (a) fıkrasındaki ikramiye düzenlemesi; diğer yandan, 666

sayılı KHK'nin Ek 12'inci maddesinin 1/ü bendinde, “İlgili mevzuatına göre yılın belirli aylarında personelin aylığı (ek gösterge dahil) veya asgari ücret esas alınmak suretiyle ödenmekte olan ikramiye ödemelerine ilişkin hükümlerin” 14.01.2012 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. 666 sayılı KHK ile yapılan bu düzenlemeler kamu personel ücretlerindeki dengeyi sağlamaya yöneliktir.

666 sayılı KHK'nin düzenlemelerinden sonra; 4325 sayılı Kanun'da ikramiye ibaresi bulunsa bile, hem atıf yapılan 3659 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılması hem de genel yürürlükten kaldırma düzenlemesinden sonra, EGO personeli için ikramiye ödenmesine ilişkin mevzuat hükümlerinin yürürlükten kaldırılmış olduğunun kabulü mezkür KHK'ye uygun olacaktır. Aksinin iddia edilmesi yani 666 sayılı KHK'deki yürürlükten kaldırma düzenlemelerinden sonra, ek ödemededen de yararlanan EGO personeline ikramiye ödeneceğinin kabul edilmesi aynı durumdaki kuruluşlar ile EGO arasındaki ücret dengesini bozabilecektir.

Netice olarak; ikramiye ödemesi ile ilgili mevzuatın çok değişmiş olması, kanunlarda yapılan atıflar, mülga düzenlemeler, daha önceki yıllarda bireysel olarak açılan davalar sonucunda verilen idare mahkemesi kararları ve 666 sayılı KHK'nin yürürlükten kaldırma düzenlemeleri İdarenin uygulamalarında tereddüte neden olabilmektedir.

Kanun'daki Bazı Göndermelerin Bugün Karşılığının Olmaması/Karışıklığa Yol Açması:

4325 sayılı Kanun'un bazı maddelerinde Kuruluşun işlemleri için bazı bakanlıkların onayı öngörülmüştür. Ancak, bugün itibariyle Kanun'da belirtilen bakanlıklar mevcut değildir. 4325 sayılı Kanun'da Nafia Vekaleti çok etkin bir şekilde yer almıştır. Bu bakanlığın isme daha sonra Bayındırlık Bakanlığı olmuştur. Bu gün itibariyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı faaldir.

Kuruluş 5393 sayılı Kanun'da tanımlanan mahalli müşterek nitelikteki ulaşım hizmetlerini yürütmektedir. Bağlı olduğu idare Büyükşehir Belediyesidir. İçişleri Bakanlığının da vesayet denetimine tabidir. Bu bağlamda Ankara Büyükşehir Belediyesi ile İçişleri Bakanlığı dışındaki idarelerin 4325 sayılı Kanun'da yer alan yetkilerinin bugünkü durumla örtüşmediği düşünülmektedir.

Netice olarak:

Bugün itibariyle Kuruluşun faaliyet alanı farklılaşmış olup Büyükşehir Belediyesine bağlı ve İçişleri Bakanlığının vesayet denetimine tabidir.

Bütün mülga düzenlemelerden sonra bile, 4325 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesindeki ifadeler "ikramiye ödenmesine ilişkin düzenlemenin yürürlükte olduğu" gibi bir anlayışı ortaya çıkarmaktadır. Bu maddedeki düzenlemeye bağlı olarak, mahalli müşterek nitelikteki belediyeçilik hizmetini yerine getiren Kuruluş kar/zarar baskısına maruz kalabilmektedir.

Diğer yandan, 4325 sayılı Kanun'daki bazı hükümler ücret vb ödemeler yönünden 657 sayılı Kanun'un düzenlemesine aykırı sonuçlara neden olabilmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, 4325 sayılı Kanun'da yer alan bazı ifadeler ve bazı hükümler yönetim ve denetim açısından –daha sonraki yasal düzenlemeler bağlamında- sorun olabilmektedir.

Dolayısıyla, EGO Genel Müdürlüğünün bugünkü faaliyet alanlarına uygun olacak şekilde 4325 sayılı Kanun'un revize edilmesine ihtiyaç olduğu ve yapılacak bu çalışmanın etkin, verimli bir yönetim ve rehberlik yapan denetim için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "EGO Genel Müdürlüğü. Ankara'nın başkent olduktan sonraki gelişim sürecinin merkezinde olan bir kurumdur. 1982 ye kadar başkent elektrik enerjisi ve dağıtım işlerini, 1990'a kadar havagazı üretim ve dağıtımını, daha sonra 2007'ye kadar doğalgaz dağıtım hizmetlerini üstlenen EGO, 1950 yılından bu yana otobüs ve raylı sistem hatlarıyla toplu ulaşım hizmetlerini yürüten bir kurum olarak, tecrübesiyle ülkemizde hatta dünyada toplu ulaşım tarihinin önemli nirengi noktalarından biridir.

Yetmiş beş yıllık geçmişle, Cumhuriyet tarihimizin en önemli tanıklarından biri olan EGO, büyüyen Türkiye'nin önemli bir markasıdır. Binlerce ailenin aşı, işi, rızkı, çocuklarının eğitim kaynağı, vatandaşları hayata taşıyan ve toplu ulaşımın dinamosu olan bir kurumu yok etmek ülkemizin tarih hafızasını yok etmektir.

Başkent Ankara'nın hayatında, geçmişle ve de bir o kadar da hatıralarıyla ayrı bir yere sahip "Türkiye Toplu Ulaşım Tarihinin vazgeçilmez bir hizmet çınarı olan EGO'nun sunduğu kaliteli ulaşım hizmeti, aksamadan ve çağdaş çözümlerle devam edecektir.

Kuruluşumuzun faaliyet alanı 4325 sayılı yasaya ve bu yasaya atıf yapan diğer yasalara dayanmaktadır. Sunmuş olduğumuz ulaşım hizmeti 4325 sayılı yasada ve bu yasaya atıfla kuruluşa görev yükleyen diğer yasalarda mevcuttur. Metrolar-Ankaray-Teleferik gibi raylı sistemler yani elektrikli yolcu nakil vasıtaları işletmek yetki ve görevi 4325 sayılı yasanın 3/c Maddesinde kuruluşun görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı zamanda 5363 sayılı Ankara Su Tesisatının Belediyeye Devri Ve İşletilmesi Hakkında Kanunda belediye meclisinin kararıyla su kanal işletmesinin veya başka belediye işletmelerinin 4325 sayılı kanunla kurulan işletmeye devredilebileceği hüküm altına alınmış olduğundan belediye meclisi kararıyla Ankara Belediyesi Otobüs İşletmesi kuruluşumuza devredilmiştir. Dolayısıyla yine yasa gereği Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde toplu taşıma hizmetlerinde otobüs işletme hak, yetki ve görevi kuruluşumuza aittir.

Bilinen husustur ki bir uygulamada her zaman uygulanacak kanun konuyla ilgili özel kanundur. Başka deyişle bir konuda genel nitelikteki kanun değil özel kanunun hükümleri esas alınmalıdır. Ankara da ulaşım ve toplu taşıma hizmeti başka deyişle otobüs ve raylı sistem çalıştırılması konusunda 5393 sayılı kanun genel kanun, 4325 sayılı kanun ise yukarıda izah edildiği üzere özel kanun olup, uygulanması gereken 4325 sayılı kanundur.

Yasanın çıktığı andaki tüm unsurların devam etmemesi sadece kuruluşumuz içinde söz konusu değildir. Ülkemizdeki tüm kuruluşlar hatta bazen çok eskide olmamalarına rağmen, sonradan yapılan yasal düzenlemelerle önceden yaptığı birçok görevi yapmamakta veya kuruluşu sırasında olmayan görevleri yürütmektedir. Örneğin PTT, İETT, Emekli Sandığı, Tekel v.s

Tüm bunlarla birlikte Başkanlığımızca Kuruluşumuzun hukuki varlığının devamını sağlayacak mevzuatının günümüz şartlarına uygun hale getirecek revize çalışmaları yürüteceğimiz kamu hizmetinde kuruluşumuza büyük katkı sağlayacaktır. Kaldı ki Başkanlığımızca yapılacak bu çalışmanın sadece Kuruluşumuz bazında değil, ülkemizdeki Büyükşehir Belediyeleri toplu taşıma idareleri ve su kanal idareleri bazında yapılması yaşanmakta olan mevzuat sıkıntılarını ortadan kaldıracığı gibi hizmetlerin daha sağlıklı yürütülmesini de sağlayacaktır.

Bulgunun kaldırılmasını arz ederiz.” denilmektedir.

Sonuç olarak Bulgumuzda;

EGO Genel Müdürlüğünün; 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanun’un 1’inci maddesinde: “*Ankara elektrik ve havagazı ve Adana elektrik hizmetlerini görmek üzere bu şehirler belediyelerince (Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi) ve (Adana Elektrik İşletme Müessesesi) adlariyle birer müessese kurulur.*” denilmek suretiyle, ilk olarak Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi ismiyle kurulduğu; müessesenin görev alanında zaman içinde değişiklik olduğu; daha önce görev alanında olan elektrik işlerinin Türkiye Elektrik Kurumuna, doğalgaz hizmetlerinin Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş. ye devredildiği;

Bugün itibariyle; Kuruluşun, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda tanımı yapılan mahalli müşterek nitelikteki ve son yasal düzenlemelere bağlı olarak sürekli genişleyen ulaşım hizmetlerinin ifasıyla ilgilendiği; EGO Genel Müdürlüğünün Kuruluş–Görev ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik'te yer alan görev tanımının da bu doğrultuda olduğu; dolayısıyla, 4325 sayılı Kanun'daki görev tanımlarının bugünkü durumla tam olarak örtüşmediği;

EGO Genel Müdürlüğü personelinin ücret sisteminde 31.07.1970 tarihi itibariyle 657 sayılı Kanun bağlamında yeni bir düzenleme olduğu, Kuruluş personelinin her türlü ücret ve sosyal yardım ödemesi yönünden mezkür Kanun'a tabi kılındığı, ancak 4325 sayılı Kanun'da yer alan bazı ücret hükümlerinin uygulanmasına devam edildiği;

11.10.2011 tarih ve 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile: Kamu personelinin ücret dengesini sağlamak üzere; KHK'de belirtilen usul ve esaslarda ek ödeme yapılması öngörülürken, halihazırda yapılan ve ücret dengesini bozucu nitelikteki bazı ödemelerin kaldırılması veya ek ödeme ile uyumlulaştırılmasının amaçlandığı; bu bağlamda, ikramiye ödemelerini etkileyecek şekilde çok sayıda yasal düzenlemenin yürürlükten kaldırılmış olduğu;

666 sayılı KHK'nin düzenlemelerinden sonra; 4325 sayılı Kanun'da ikramiye ibaresi bulunsa bile, hem atıf yapılan 3659 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılması hem de genel yürürlükten kaldırma düzenlemesinden sonra, EGO personeli için ikramiye ödenmesine ilişkin mevzuat hükümlerinin yürürlükten kaldırılmış olduğunun kabulünün mezkür KHK'ye uygun olacağı; aksinin iddia edilmesi yani 666 sayılı KHK'deki yürürlükten kaldırma düzenlemelerinden sonra, ek ödemedenden de yararlanan EGO personeline ikramiye ödeneceğinin kabul edilmesinin aynı durumdaki kuruluşlar ile EGO arasındaki ücret dengesini bozabileceği;

Netice olarak; ikramiye ödemesi ile ilgili mevzuatın çok değişmiş olması, kanunlarda yapılan atıflar, mülga düzenlemeler, daha önceki yıllarda bireysel olarak açılan davalar sonucunda verilen idare mahkemesi kararları ve 666 sayılı KHK'nin yürürlükten kaldırma düzenlemeleri İdarenin uygulamalarında tereddüte neden olabildiği;

4325 sayılı Kanun'da bazı göndermelerin yapıldığı kurumların bugün karşılığının olmadığı;

Yukarıda yapılan açıklamalar bağlamında EGO Genel Müdürlüğünün bugünkü faaliyet alanlarına uygun olacak şekilde 4325 sayılı Kanun'un revize edilmesine ihtiyaç olduğu ve yapılacak bu çalışmanın etkin, verimli bir yönetim ve rehberlik yapan denetim için faydalı olacağı düşünülüyor;

İfade edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında ise:

EGO Genel Müdürlüğünün tarihi ve sosyolojik öneminden ve sahip olduğu tecrübe bahsedildikten sonra;

Yetmiş beş yıllık geçmişiyle, Cumhuriyet tarihimizin en önemli tanıklarından biri olan EGO'nun, büyüyen Türkiye'nin önemli bir markası olduğu; binlerce ailenin aşı, işi, rızık, çocuklarının eğitim kaynağı, vatandaşları hayata taşıyan ve toplu ulaşımın dinamosu olan bir kurumu yok etmenin ülkemizin tarih hafızasını yok etmek anlamına geleceği;

Başkent Ankara'nın hayatında, geçmişiyle ve de bir o kadar da hatıralarıyla ayrı bir yere sahip "Türkiye Toplu Ulaşım Tarihinin vazgeçilmez bir hizmet çınarı olan EGO'nun sunduğu kaliteli ulaşım hizmetinin, aksamadan ve çağdaş çözümlerle devam edeceği;

Ankara da ulaşım ve toplu taşıma hizmeti başka deyişle otobüs ve raylı sistem çalıştırılması konusunda 5393 sayılı Kanun'un genel kanun, 4325 sayılı Kanun'un ise yukarıda izah edildiği üzere özel kanun olup uygulanması gerekenin 4325 sayılı Kanun olduğu;

Kuruluşun hukuki varlığının devamını sağlayacak mevzuatı günümüz şartlarına uygun hale getirecek revize çalışmalara katkı sağlanmasının beklenildiği; mezkür katkının sadece Kuruluş bazında değil, ülkemizdeki büyükşehir belediyeleri, toplu taşıma idareleri ve su kanalizasyon idareleri bazında yapılmasının yaşanmakta olan mevzuat sıkıntılarını ortadan kaldıracağı ve hizmetlerin daha sağlıklı yürütülmesini de sağlayacağı;

İfade edilmektedir.

Kamu idaresinin cevabı incelendiğinde; cevabın, son paragrafı hariç bulgumuzla ilgili olmadığı açıkça görülecektir.

Bulgumuzun herhangi bir yerinde mezkür Kuruluşun tüzel kişiliğinin kaldırılması gerektiği yönünde bir değerlendirme yapılmamıştır. Aksine, EGO'nun faaliyet alanının bugün itibariyle sadece ulaşım hizmetleri olduğu, hizmet alanlarının sürekli genişlediği; 4325 sayılı Kanun'da tanımı yapılan bazı görevlerin bugün itibariyle mevcut olmadığı, bu nedenle 4325 sayılı Kanun'un 5393 sayılı Kanun doğrultusunda revize edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Diğer yandan Bulgumuzda, 4325 sayılı Kanun'daki ücretlere yönelik hükümlerin bugün itibariyle geçerli olmadığı ancak uygulanmaya devam edildiği belirtilmişti. Kurum cevabında bulgumuza konu edilen mezkür ücret ödemelerine ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır.

Zaman zaman Kuruluşta da dillendirilen Kanun'daki bazı göndermelerin sıkıntıya yol açtığına dair tespitler bulgumuzda dile getirilmiştir. Ancak bu konuyla da ilgili bir değerlendirme sunulmamıştır.

Bulgumuzda belirtilen hususların amacı Kuruluşun kapatılması değil, ilgili yasal düzenlemenin uygulamada tereddütlere yol açan yönleriyle revize edilmesidir.

4325 Sayılı Kanun'un bulgumuzda belirtilen tespitler rehberliğinde revize edilmesinin Kuruluşun yararına olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: İdarenin Bütün Taşınır ve Taşınmazlarının Sigortalanması ve Taşıtları için Kasko Yapılması

4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanununun 16'ncı maddesinde;

“İşletme müesseselerinin malları Devlet malı hükmündedir. Bunları çalanlar, ihtilas edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suistimal eyliyenler hakkında Devlet mallarına karşı işlenen suçlara ait cezai hükümler tatbik olunur.”

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinde;

“...Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.” denilmektedir.

Aynı kanunun 60’ıncı maddesinde sigorta giderleri belediye giderleri arasında sayılmıştır.

5684 Sigortacılık Kanununun “Zorunlu sigortalar” başlıklı 13’üncü maddesinde;

“Bakanlar Kurulu, kamu yararı açısından gerekli gördüğü hallerde zorunlu sigortalar ihdas edebilir...”

2918 Karayolları Trafik Kanununun “Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar” başlıklı 106’ıncı Maddesinde;

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler.”

2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar Başlıklı E – Cetvelinin 32. Başlığında;

“Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

b) Dış ülkelerdeki Devlete ait temsilcilik binaları ile Devlete ait eşyanın ve kira ile tutulan bina için yapılan sözleşmede sigorta zorunluluğu varsa kiralık binanın, Türk mülkiyetinde olan veya kira ile tutulan yerlerde organizatör şirket tarafından sigorta zorunluluğu konulmuşsa söz konusu yerlerin sigorta giderleri,

c) Dış kuruluşlarla ilgili olarak taşıt sigortası (misyon şefinin uygun gördüğü hallerde tam kasko) giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

e) Sondaj ve jeofizik çalışmaları kapsamında fiilen arazide veya denizde kullanılan özel amaçlı araç ve ekipmanların sigorta giderleri,

...”

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Hüküm bulunmayan haller” başlıklı 508. Maddesinde;

“Bütçeye ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan ve ihtiyaç duyulan hallerde, Maliye Bakanlığınca Genel Bütçe için yapılan düzenlemeler esas alınır...”

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Kişisel sorumluluk ve zarar” başlıklı 12’inci maddesinde;

“Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar...” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde;

Belediyelerin genel bütçeden ayrı bütçeleri ve devletten ayrı tüzel kişiliklerinin bulunduğu, ancak belediye mallarına karşı işlenmiş suçların, devlet malına karşı işlenmiş sayıldığı ve bu malların haczedilmesinin mümkün olmadığı, benzer şekilde EGO Genel Müdürlüğü’nün kuruluş kanununda da genel müdürlük mallarının açıkça devlet malı sayıldığı dolayısıyla bu mallara karşı işlenen suçların Devlet mallarına karşı işlenen suçlara ait cezai hükümler tabi olacağı,

5393 sayılı Belediye Kanununun 60’ıncı maddesinin (h) bendinde “faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri” denilerek sigorta giderlerinin, belediyenin giderleri arasında sayıldığı ancak burada ifade edilen sigorta giderlerinden mevzuatın izin verdiği sigorta giderlerinin anlaşılması gerektiği, 10.03.2006 tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde “Hüküm Bulunmayan Haller” başlıklı 508’inci maddesinde; Bütçeye ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan ve ihtiyaç duyulan hallerde, Maliye Bakanlığınca Genel Bütçe için yapılan düzenlemelerin esas alınacağı, buradan hareketle 2016 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bakıldığında Bütçe Kanununa bağlı (E) cetvelinin 32. Sırasında da belirtildiği üzere Merkezi Yönetim kapsamındaki idarelere ait devlet mallarının bazı istisnalar hariç ilke olarak sigorta ettirilmemesi esasının benimsendiği,

Gerek 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanunu gerekse de EGO Genel Müdürlüğü Kuruluş Görev ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Genel Müdürlüğün, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı, tüzel kişiliği olan ve kamusal görev yapan bir Genel Müdürlük olduğu, Devlette ana kuralın kamu mallarının sigorta ettirilmemesi olduğu aksi takdirde çok büyük mal varlığına sahip olan Devletin aşırı tutarda sigorta ücreti ödemek zorunda kalacağı, öte yandan 657 sayılı kanunun 12’nci maddesinde devlet memurlarının kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, devlet memurunun ihmal veya tedbirsizliği sonucu idarenin zarara uğraması halinde, bu zararın gerekli önlemleri almayan memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesinin esas olduğu anlaşılmaktadır.

İdarenin 2016 yılı hesabının incelenmesi neticesinde; “Kuruluş Varlıklarının (Taşınır-Taşınmaz) Muhtelif Risklere Karşı 2016 Yılı İçin Sigortalanması hizmet alımı” işi kapsamında idarenin bütün taşınır ve taşınmazlarının sigortalandığı, idareye ait otobüslere de kasko yaptırıldığı görülmüştür. Dolayısıyla idarenin yapmış olduğu söz konusu ihalede karayolları trafik kanunu kapsamında yapılması zorunlu olan mali mesuliyet sigortası ve Bütçe Kanununun “E” cetvelinde belirtilen, yanıcı, patlayıcı maddelerin depolama yerlerinin sigorta giderleri dışında kalan tutarların kanuni bir dayanağı bulunmamaktadır. Kaldı ki zorunlu haller dışında sigorta gideri ödeyen idarenin bir kazancı söz konusu olmamaktadır. Zira kamu görevlileri üstlenmiş oldukları yetki ve görev sorumluluğu kapsamında sigorta ile teminat altına alınan pek çok hususu, görevlerini ifa ederken yerine getirmekle zaten yükümlü bulduklarından, ortaya çıkabilecek olan zararların, 657 sayılı Kanun 12’nci maddesine göre sorumluluk ilkesi gereği kusurlu olduğu tespit edilen personel tarafından tazmin edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu durumda ödenecek olan sigorta ücretinin kamu kaynağında eksilmeye neden olacağı, ancak yine de bütün taşınır ve taşınmazların sigortalanmasının istenmesi halinde gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için gereken çalışmaların başlatılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu itibarla, sigorta gideri olarak ödenen tutarlardan kanuni dayanağı olmayan kalemler için ödemede bulunulmasının yasal düzenlemelere aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Kuruluşumuz, 4325 sayılı Kanun ile Özel Hukuk Hükümlerine göre Türk Ticaret Kanununa tabi “tacir” statüsünde ticari faaliyette bulunmak üzere kurulmuş bir Genel Müdürlüktür.

4325 sayılı kanunun 15. Maddesinde “İşletme müesseseleri Muhasebe-i Umumiye, Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunlarıyla Belediye Muhasebe Nizamnamesine tabi değildir. ve 16 Maddesinde “ İşletme müesseselerinin malları Devlet malı hükmündedir. Bunları çalanlar, ihtilas edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suiistimal eyleyenler hakkında Devlet mallarına karşı işlenen suçlara ait cezai hükümler tatbik olunur.” Hükümü yer almaktadır. Kuruluş kanundaki bu maddeler sebebiyle yargı organlarınca verilen çeşitli kararlarda kuruluşumuz varlıklarının haczedilebileceği ve dolayısıyla bu açıdan devlet malı mahiyetinde olmadıkları karara bağlanmıştır.

Kuruluşumuz taşınır ve taşınmazları için kullanılan sigorta çeşitleri;

1-Trafik Sigortası:

Kuruluşumuz malları devlet malı olarak kabul edilmediğinden Belediyelerin aksine araçlarımızın kanunen zorunlu mali mesuliyet sigortalarının yapılması mecburi olup, aksi takdirde trafiğe çıkmaları mümkün bulunmamaktadır. Sigorta İhalesi kapsamında 2016 yılı içerisinde Kuruluşumuza ait 1.802 adet aracımıza zorunlu trafik sigortası yaptırılmış olup 4.411.296,00TL. Poliçe tutarı ödenmiştir. Sigorta İhale hak edişinin yarıya yakın meblağını bu tutar oluşturmaktadır.

2-Kasko sigortası:

Herhangi bir motorlu kara aracının sigorta yaptıran kişinin iradesi dışında zarara uğraması, yanması, çalınması gibi durumlarda, sigortalıya tazminat ödenmesini sağlamak için yapılan bir sigortadır.

Bütçe Kanununun E cetveline göre aşağıda gösterilen tabloda belirtilen 4 aracımıza mecburi olarak kasko sigortası yaptırılmıştır. Bunun dışındaki araçlarımıza kasko sigortası yaptırılmamıştır.

Bütçe Kanununa Göre Kasko Yapıtılan Araçlar

1	2011	06 DF 7444	AMBULANS	FIAT DUCATO
2	2008	06 BK 2315	TANKER KAMYON	FORD
3	2015	06 FU 1436	TANKER KAMYON	MAN
4	2016	06 FV 1451	ROMORK	ÖZTREYLER

3-Kısmi kasko; Araçların maruz kalacakları kaynağına bakılmaksızın aevli alevsiz her türlü yangın, terör, sabotaj, hırsızlık, dâhili ve harici sel- su baskını, grev, lokavt halk hareketleri, kötü niyetli hareketlerden kaynaklanan risklere karşı yapılan sigorta poliçesidir.

Toplu taşıma araçlarımız karayolunda hizmet verdiği için kazaların yaşanması kaçınılmazdır. Mevcut araçlarımızda tam kasko poliçesi olmadığından araçlarımızda oluşan hasarlar belli bir limite kadar sürücülerin bağlı olduğu vakıf tarafından limitin üstünde kalan tutar sürücü tarafından ödenmektedir.

Kuruluşumuz araçlarında sürücü hataları ve trafik kazaları oluşabilecek hasarların azami şekilde karşılanabilmesi için 1865 adet toplu taşıma aracımıza kısmi kasko poliçesi yaptırılmış olup tam kasko yaptırılmamıştır.

Kuruluşumuz olarak araçlarımızın maruz kalacakları terör, yangın, patlama, sel su baskını, faili meçhul cam kırılmaları vb. hasarlar için 1865 aracımıza kısmi kasko poliçesi yaptırılmıştır. Araç başı yıllık poliçe prim tutarı 105,15 TL olup, toplam poliçe prim tutarı 196.426,47 TL. dir.

2013 yılında memleketimizde vuku bulan gezi olayları protestoları hükümet karşıtı gösterilere dönüşmüş ve başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir gibi Türkiye'nin diğer illerine de yayılmıştır.

Ankara'daki olaylarda, çoğu yeni alınan körüklü doğalgazlı otobüsümüz olmak üzere toplam 24 aracımız tahrip edilmiş ve kullanılamaz duruma getirilmiştir. Ayrıca bu olaylar sırasında aşağıdaki fotoğraflarda görüldüğü üzere trafik sinyalizasyon sistemleri, trafik işaret ve levhaları ile metro istasyon girişleri ve engelli asansörleri de göstericiler tarafından tahrip edilmiştir.

Olaylar sonucu aşağıdaki tabloda belirtilen araçlarımızda 555.505,56 TL. hasar meydana gelmiş olup, Kısmi kasko poliçesi kapsamında 533.013,97TL. sigorta şirketinden tahsil edilmiştir.

Ego Genel Müdürlüğü'ne Ait Araçların Eylemler Neticesinde Oluşan Hasar (Kısmi Kasko Poliçesi Kapsamında)

NO	HASAR TARİHİ	PLAKA	KURUM KODU	HASAR AÇIKLAMASI	HASAR MİKTARI
1	03/12.06.2013	06 DU 3525	12-203	EYLEM	198.440,64
2	03/12.06.2013	06 BZ 4806	10-110	EYLEM	235,03
3	03/12.06.2013	06 GH 332	99-388	EYLEM	144,08
4	03/12.06.2013	06 BU 7057	09-644	EYLEM	177,50
5	03/12.06.2013	06 EJ 274	99-413	EYLEM	37,45
6	03/12.06.2013	06 DV 5771	12-317	EYLEM	270,99
7	03/12.06.2013	06 DU 3529	12-206	EYLEM	70,67
8	03/12.06.2013	06 BT 3808	09-523	EYLEM	129,68
9	03/12.06.2013	06 DD 3226	10-137	EYLEM	552,59
10	03/12.06.2013	06 BF 6405	07-494	EYLEM	290,69
11	03/12.06.2013	06 BF 6452	07-194	EYLEM	267,27
12	03/12.06.2013	06 BF 6430	07-560	EYLEM	360,64
13	03/12.06.2013	06 BE 1966	07-308	EYLEM	25.114,65
14	03/12.06.2013	06 GH 330	99-341	EYLEM	1.009,93
15	03/12.06.2013	06 DY 8020	13-211	EYLEM	197.067,24
16	03/12.06.2013	06 EJ 247	99-103	EYLEM	144,08
17	03/12.06.2013	06 DA 2862	10-115	EYLEM	54.987,20
18	03/12.06.2013	06 BD 0865	07-503	EYLEM	53.350,96
19	03/12.06.2013	06 BE 3196	07-320	EYLEM	21.870,12
20	03/12.06.2013	06 BG 1015	07-484	EYLEM	33,05
21	03/12.06.2013	06 DV 3881	12-217	EYLEM	520,73
22	03/12.06.2013	06 EJ 264	99-335	EYLEM	144,08
23	03/12.06.2013	06 DD 3254	10-444	EYLEM	201,82
24	03/12.06.2013	06 DY 8022	13-213	EYLEM	84,47
			TOPLAM		555.505,56

2013 yılında yurt genelinde meydana gelen gezi olayları sırasında trafik sinyalizasyon sistemleri, trafik işaret ve levhalarına da zarar verilmişti. Söz konusu trafik sinyalizasyon sistemleri ile trafik yön işaret ve levhaları sigortalı olması nedeniyle meydana gelen zararlar sigorta şirketince karşılanmıştır. 614,25 TL. primli sigorta poliçesinden 27.04.2015 tarihinde 86.227,55 TL ve 28.04.2015 tarihinde 75.935,00TL. olmak üzere toplam 162.162,55 TL. Şirket tarafından karşılanmıştır.

13.03.2016 tarihinde Kızılay Güven parktaki terör saldırısı sonucunda meydana gelen patlamada 06 DB 0423 plakalı aracımız ağır hasar görmüştür. Sigorta şirketi söz konusu araç için kuruluş hesabımıza 190.000,00TL. ödeme yapmıştır. Söz konusu saldırıda metronun yürüyen merdivenleri, metro istasyonunun asma tavanı ve asansörleri hasar görmüştür. Sigorta şirketince meydana gelen bu hasarlar içinde için ödeme yapmıştır.

Ayrıca kısmi kasko poliçesi kapsamı klozunda yer alan faili meçhul kişilerin Kuruluş araç camlarına verdiği hasarlar için sigorta şirketi 2016 yılında 104.046,53TL. Ödeme yapmıştır. Otobüs hasarı ve cam hasarı için genel toplamda 294.046,53TL. ödeme yapılmıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere Ankara'da terör olayları, halk hareketleri olmakta ve bu olaylarda ilk önce Kuruluşumuza ait Toplu Taşıma Araçları, Trafik sinyalizasyon sistemleri, trafik işaret ve levhaları ile ankaray ve metro istasyonları etkilenmektedir.

Söz konusu olayların en çok yaşandığı yerlere bakıldığında;

1- Natoyolu, Tuzluçayır, Ege Mahallesi; Bu mahallelerde halk ayaklanmaları yaşanmakta ve olaylarda birçok aracımız saldırıya uğramaktadır. Araçlarımızın camları kırılarak kaportalarda hasarlar meydana gelmektedir.

2-Aktaş, Gülveren Mahallesi; Bu mahallelerde o civarda yaşayan şahıslar tarafından araçlarımız taşlanmakta ve camları kırılmaktadır. Kimlerin kıldığı çoğu kez tespit edilememektedir. Buda kurumun zarara uğramasına sebebiyet vermektedir.

3-Ulus, Sıhhiye, Kızılay Senti; Terör saldırılarının en çok yaşandığı miting, eylem ve gösterilerin yaşandığı yerlerdir. Bu olaylarda kuruma ait varlıkları hasar görmektedir.

Ankara halkına iyi hizmet verebilmemiz için hasar gören araçlarımızın hasarlarının en kısa sürede yaptırılarak sefere çıkması gerekmektedir. Kısmi kasko sayesinde araçlarımızın hasarları en kısa sürede yaptırılarak sefere çıkmaktadır.

Bu kadar sık tekrar eden olaylar varken araçlarımız için önlem alınmaması mümkün değildir. Bu nedenle araçlarımıza alevli alevsiz her türlü yangın, terör, sabotaj, hırsızlık dahili ve harici sel- su baskını grev lokavt halk hareketleri, kötü niyetli hareketlerden kaynaklanan risklere karşı kısmi kasko poliçesi yapılmıştır. Kesinlikle tam kasko yaptırılmamıştır.

Mehmet Akif Ersoy Mahallesi Macunköy mevkinde bulunan Ankara'ya su taşıyan ana isale su borusu hattında 25.12.2013 tarihinde meydana gelen su patlaması sonucu Kuruluşumuz Otobüs İşletme Dairesi Başkanlığına Bağlı 2.Bölge Müdürlüğümüzde yer alan atölyeler, lojmanlar, tesis ve binalar ile Ankara Metrosu Macunköy tesislerinde büyük çaplı hasar meydana gelmiştir.

Kuruluşumuz mal varlıklarında oluşabilecek sel, seylap, su basması vb. hasarlar için yangın poliçesi kapsamında toplam 216.450,00TL karşılığında sigorta yaptırılmıştır. Yukarıda söz edilen hasarlar (sel baskını) poliçe kapsamına girdiğinden Sigorta şirketi tarafından 2015 yılında Kuruluşumuza toplam 1.191.022,41TL.ödeme yapılmıştır.

Kuruluşumuza ait taşınmazlar bölge müdürlüklerinin arazileri üzerinde bulunan bölge hizmet binaları, toplu taşıma araçları ile diğer hizmet araçları parkı, lastik depoları, ambarlar, Lojmanlar, Atölyeler, CNG İstasyonları, Benzin pompa istasyonları ile iç içe yer almaktadır.

Bölge müdürlüklerimiz içerisinde araçlarımızın yakıt ihtiyaçlarını karşılamak için akaryakıt istasyonları ve CNG dolum pompa istasyonları mevcut olup, akaryakıt ve CNG istasyonları yangın ve patlamaya karşı her zaman risk altındadır. Bölge içerisindeki diğer taşınmazlarımızda (Atölyeler, idari binalar, ambarlar, lojmanlar, yardımcı tesisler, vb.) oluşabilecek yangın ve patlamadan etkilenebileceğinden bu taşınmazlar da risk altındadır.

2016 Yılı merkezi Yönetim Bütçe Kanununun bazı ödeneklerin kullanımına ve harcamalara ilişkin esaslar başlıklı E-Cetvelinin 32. Başlığının ç bendine göre belgelere göre birbirinden ayrılması mümkün olmayan alan içerisinde yar alan akaryakıt istasyonları ve CNG dolum pompa istasyonları sigortalıyken bölge arazisi üzerinde bulunan taşınır taşınmaz varlıklarımızda sigorta kapsamına alınmıştır.

Kuruluşumuzda 2006 yılından bu yana Sayıştay Denetçileri tarafından her yıl denetim yapılmaktadır. Söz konusu denetimlerde Sigorta İhalesi kapsamındaki konularda her hangi bir sorguya yer verilmemiştir.

Kuruluşumuz tarafından yapılan sigorta işlemlerinde yukarıda detaylı olarak anlatıldığı üzere çalışan memur ve işçi personelin kusur ve kabahati sebebiyle oluşan zararlar sigorta kapsamına alınmamış bu gibi durumlarda ilgili personelden tahsili hususunda her türlü işlem ve takibatlar yapılmıştır.

Yukarıda izah ettiğimiz gibi meydana gelen toplumsal olaylar ve benzeri faili meçhul olaylarda çok sayıda kuruluşumuz hizmet aracı zarara uğramıştır. Ancak faaliyet gösterdiğimiz kamu hizmet alanı ise takdir edilecektir ki beklemeye, ara vermeye ya da azaltmaya imkân vermeyen bir kamu hizmeti alanıdır. Örneğin, Metronun bir iki saat ya da belirli bir alana hizmet veren otobüslerin bir gün hizmet veremediği takdirde Ankara’da neler yaşanacağını bilmek için kâhin olmak gerekmez.

Kaldı ki yukarıda açıklanan rakamlar yani ödenen poliçe bedelleri ile bunun karşılığı tahsil edilen hasar bedeli tutarları da ortada kamu lehine ciddi bir faydanın olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu sigorta ile olası risklerin satın alındığı da gözden uzak tutulmamalıdır. Netice itibarıyla ödenen primlerden daha fazla tutar sigorta şirketinden tahsilat yapılmış ve meydana gelen zararlar karşılanarak kamu hizmetinin sürdürülebilirliği açısından kamu kaynağı etkili, ekonomik, verimli kullanılarak 5018 sayılı kanunun ruhuna uygun hareket edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu tüzel kişiliğine haiz Kuruluşumuzun araçlarına (ambulans ve tankerler hariç) tam kasko sigorta poliçesi yaptırılmamış olup, alevli alevsiz her türlü yangın, terör, sabotaj, hırsızlık, dâhili ve harici sel- su baskını grev lokavt halk hareketleri, kötü niyetli hareketlerden kaynaklanan risklere karşı kısmi kasko poliçesi, taşınmaz mallarında ise sel su baskını, yangın v.s olaylardan kaynaklanan risklere karşı sigorta poliçesi yapılarak Kuruluşumuzun uğrayacağı finansal kayıpların olabildiğince azaltılması yoluna gidilmiştir. Yapılan sigorta poliçe bedellerinin çok üzerinde karşılanan zararlarla da kamu menfaati sağlanmıştır.

Bulgunun kaldırılmasını arz ederiz.” denilmektedir.

Sonuç olarak Bulgumuzda da idare tarafından ihalesi gerçekleştirilen sigortalama işlemi iki kısım olarak ele alınmıştır. Bunlardan ilki idare araçlarına kasko yaptırılması diğeri ise idarenin bütün taşınır ve taşınmazlarının sigortalanması işlemidir. Bulgu içeriği ve kamu idare cevabı doğrultusunda değerlendirme iki kısımdan oluşmaktadır.

İdare taşıtlarının kasko yaptırılmasına ilişkin değerlendirme

Kamu idaresi cevabında, Kuruluşun kamu tüzel kişiliğine haiz olması hasebiyle sadece bütçenin E cetveline uygun olarak ambulans ve tankerler için tam kasko sigorta yaptırıldığı diğer araçlar için ise alevli alevsiz her türlü yangın, terör, sabotaj, hırsızlık, dâhili ve harici sel-su baskını grev lokavt halk hareketleri, kötü niyetli hareketlerden kaynaklanan risklerden korunulması amacıyla kısmi kasko yaptırıldığı, Kuruluş taşınmazlarının da sel su baskını, yangın vs. olaylardan kaynaklanan risklerden korunması amacıyla sigortalandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte kuruluş taşıtlarının haczedilebileceğine ilişkin mahkeme kararı olduğu ve buna istinaden kuruluş varlıklarının devlet malı sayılamayacağı ifade edilmiştir.

Değerlendirme

2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar Başlıklı E – Cetvelinin 32. Başlığında;

Harcamalara İlişkin Esaslar Başlıklı E – Cetvelinin 32. Başlığında;

“Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

b) Dış ülkelerdeki Devlete ait temsilcilik binaları ile Devlete ait eşyanın ve kira ile tutulan bina için yapılan sözleşmede sigorta zorunluluğu varsa kiralık binanın, Türk mülkiyetinde olan veya kira ile tutulan yerlerde organizatör şirket tarafından sigorta zorunluluğu konulmuşsa söz konusu yerlerin sigorta giderleri,

c) Dış kuruluşlarla ilgili olarak taşıt sigortası (misyon şefinin uygun gördüğü hallerde tam kasko) giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

e) Sondaj ve jeofizik çalışmaları kapsamında fiilen arazide veya denizde kullanılan özel amaçlı araç ve ekipmanların sigorta giderleri,

...”

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Hüküm bulunmayan haller” başlıklı 508. Maddesinde;

“Bütçeye ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan ve ihtiyaç duyulan hallerde, Maliye Bakanlığınca Genel Bütçe için yapılan düzenlemeler esas alınır...” denilmektedir.

Yukarıda yer alan düzenlemelerden anlaşılacağı üzere kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınır ve taşınmazlarının sigortalanmasının ancak belirli şartların sağlanması halinde mümkün olabildiği, sigorta gideri kavramına ilişkin de kısmi ve/veya tam şeklinde bir ayrıma gidilmediği anlaşılmaktadır.

Kamu idare cevabında idareye ait ambulans ve tankerler için tam kasko sigorta yaptırıldığı belirtilmiş diğer taraftan yargı organlarınca verilen çeşitli kararlarda kuruluş varlıklarının haczedilebileceği ve dolayısıyla bu açıdan devlet malı mahiyetinde olmadığına karara bağlandığı ifade edilmiştir.

Ancak idare cevabı kendi içinde bazı tezatlıklar taşımaktadır. Şöyle ki; idare mallarının devlet malı olmadığı iddia ediliyor ise taşıtlara ilişkin kasko işleminde bütçenin E cetveline de uyma zorunluluğu da bulunmamaktadır. Ancak idare cevabında söz konusu hükme uygun hareket edildiği belirtilmiştir. Öte yandan “yargı organlarınca verilen çeşitli kararlar” dan bahsedilmekte ise de tarafımıza herhangi bir yargı kararı iletilmemiş ancak denetim esnasında bir yerel mahkeme kararı verilmiştir. Ancak kararın kesinleşip kesinleşmediğine ilişkin başkaca bir bilgi veya belge sunulmamıştır. Dolayısıyla kamu idaresince fiili denetim esnasında tarafımıza ibraz edilen kesinleşmemiş yerel mahkeme kararı bulgumuz açısından yerinde görülmemiştir.

Kaldı ki kamu idarelerinin mevzuatta belirtilen istisnalar dışında taşınır ve taşınmazlarının sigortalanmayacağına ilişkin pek çok Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı bulunmaktadır. Şöyleki; idarenin kuruluş kanunundaki hükümlere benzer hükümlere tabi olan ASKİ Genel Müdürlüğüne ilişkin 14.02.2012 tutanak tarih ve 1123 ilam numaralı Sayıştay Temyiz Kurulu Kararında;

“...Merkezi Yönetim kapsamındaki idarelere ait devlet mallarının bazı istisnalar hariç ilke olarak sigorta ettirilmemesi esası benimsenmiştir.

ASKİ Genel Müdürlüğü Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli bir kamu kuruluşu mahiyetini haiz olduğundan sahip olduğu malları da “Devlet Malı” niteliğindedir. Nitekim bu husus 2560 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde de “ İSKİ'ye ait taşınır ve taşınmaz mallar Devlet malı sayılır....”denilerek açıkça belirtilmiştir.

Diğer yandan, 7397 sayılı (Mülga) Sigorta Murakabe Kanunu'nun “Yurtdışında Yaptırılabilir Sigortalar ve Zorunlu Sigortalar” başlıklı 29'uncu maddesi hükmüne göre; Bakanlar Kurulu kamu yararı açısından zorunlu sorumluluk sigortaları ihdas edebilir ve bu sigortaların tarife ve talimatlarını tespit etmeye yetkilidir.” Hükmüne göre; gerek kasa sigortası gerekse veznedarlara ilişkin suiistimal sigortalarının zorunlu sigortalar kapsamına alındığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı da mevcut değildir.

Dilekçiler taraftan, sigortalama amacının dışardan gelebilecek risklere ve muhtemel suistimal olasılıklarına karşı ihdas edilmiş olduğu belirtilmekte ise de, kamu görevlileri üstlenmiş oldukları yetki ve görev sorumluluğu kapsamında sigorta ile teminat altına alınan hususları görevlerini ifa ederken yerine getirmekle zaten yükümlü bulduklarından, ortaya çıkabilecek olan zararların, 657 sayılı Kanun 12'nci maddesine göre sorumluluk ilkesi gereği kusurlu olduğu tespit edilen personel tarafından tazmin edilmesi gerekmektedir.

Bütün bu nedenlerle, 40 (kırk) adet kasa ile 45 (kırkbeş) veznedarın hırsızlık gasp ve emniyeti suistimal sigortalarına ait giderlerin yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak kurum bütçesinden ödenmesi mümkün olmadığından, dilekçilerin iddialarının reddi ile 1123 sayılı ilamın 2'nci maddesi ile toplam ... YTL.'ye ilişkin tazmin hükmünün TASDİKİNE,”

Öte yandan 11.12.2012 tutanak tarih ve 35916 tutanak numaralı kararda:

“ Buna göre, Merkezi Yönetim kapsamındaki idarelere ait devlet mallarının bazı istisnalar hariç ilke olarak sigorta ettirilmemesi esası benimsenmiştir. Mahalli idareler, merkezi yönetim kapsamında olmamakla birlikte malları Devlet malı niteliğindedir. İstisna olarak sayılan giderler dışında Devlet mallarının kasko giderlerinin bütçeden karşılanması yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olmadığından 603 sayılı ilamın 2. maddesiyle verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,”

06.02.2007 tutanak tarih ve 29094 tutanak numaralı kararda ise:

“...Belediye hizmet araçlarına ait kasko sigortası giderleri istisnalar arasında sayılmadığından kasko sigortası bedellerinin belediye bütçesinden ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilen sebeplerle 52 sayılı ilamın 2. maddesiyle ... TL.na. ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,”

denilmektedir.

Netice itibariyle İdare, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli bir kamu kuruluşu olmakla birlikte idarenin kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları da “Devlet Malı” niteliğindedir. Zira idarenin kuruluş kanunu olan 4325 sayılı Kanununun 16’ncı maddesinde “İşletme müesseselerinin malları Devlet malı hükmündedir...” denilmek suretiyle söz konusu husus açık bir biçimde ifade edilmiştir. Dolayısıyla sigortalama amacının dışardan gelebilecek risklere ve muhtemel suistimal olasılıklarına karşı ihdas edilmiş olmasının yapılan sigortalama işleminin mevzuata uygun olarak değerlendirilmesi için yeterli olmadığı aşikardır. Bu durumda idare taşınmazlarından fiilen kamu hizmetlerinde kullanılanlara kasko yapılmasına cevaz veren yasal düzenlemeler bulunmadığından, idarenin ya mevcut düzenlemelere uygun hareket etmesi yada söz konusu kaskoların yaptırılmasının zaruri olduğu düşünülüyor ise de buna ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması için gerekli çalışmaları başlatması gerektiği düşünülmektedir.

İdarenin Bütün Taşınır ve Taşınmazlarının Sigortalanmasına İlişkin Değerlendirme:

Kamu idaresi cevabında; mevzuata uygun olarak birbirinden ayrılması mümkün olmayan alan içerisinde yar alan akaryakıt istasyonları ve CNG dolum pompa istasyonları sigortalanırken bölge arazisi üzerinde bulunan taşınır taşınmaz varlıklarımızda sigorta kapsamına alındığı, kuruluş mal varlığının oluşabilecek sel, seylap, su basması vb. hasarlar için yangın poliçesi kapsamında sigorta yaptırıldığı, bu kapsamda meydana gelen hasarlar (sel baskını) nedeniyle Sigorta şirketi tarafından Kuruluşa ödeme yapıldığı, 2006 yılından günümüze kadar Sayıştay Denetçileri tarafından her yıl denetim yapıldığı Söz konusu denetimlerde Sigorta İhalesi kapsamındaki konularda her hangi bir sorgu düzenlenmediği,

Kuruluştta çalışan memur ve işçi personelin kusur ve kabahati sebebiyle oluşan zararların sigorta kapsamına alınmadığı, bu gibi durumlarda meydana gelen zararın ilgili personelden tahsili hususunda her türlü işlem ve takibatların yapıldığı, kuruluş hizmet araçlarının meydana gelen toplumsal ve benzeri faili meçhul olaylarda zarara uğradığını, ancak faaliyet gösterilen kamu hizmet alanının beklemeye, ara vermeye ya da azaltmaya imkân vermeyen bir kamu hizmeti alanı olduğu, Örneğin, Metronun bir iki saat ya da belirli bir alana hizmet veren otobüslerin bir gün hizmet veremediği takdirde Ankara'da neler yaşanacağını bilmek için kâhin olmanın gerekmeyeceği,

Kaldı ki sigorta şirketine ödenen poliçe bedelleri ile bunun karşılığı tahsil edilen hasar bedeli tutarları da ortada kamu lehine ciddi bir faydanın olduğunu gösterdiği, Ayrıca bu sigorta ile olası risklerin satın alındığı da gözden uzak tutulmaması gerektiği, netice itibariyle ödenen primlerden daha fazla tutar sigorta şirketinden tahsilat yapılmış ve meydana gelen zararlar karşılanarak kamu hizmetinin sürdürülebilirliği açısından kamu kaynağı etkili, ekonomik, verimli kullanılarak 5018 sayılı kanunun ruhuna uygun hareket edildiği, yapılan sigorta poliçe bedellerinin çok üzerinde karşılanan zararlarla da kamu menfaati sağlandığı,

İfade edilmiştir.

Değerlendirme

Öncelikle idare cevabında değinilen ve bölge müdürlükleri açısından birbirinden ayrılması mümkün olmayan alan içerisinde yar alan akaryakıt istasyonları ve CNG dolum pompa istasyonları sigortalanırken bölge arazisi üzerinde bulunan taşınır taşınmaz varlıklarının sigorta kapsamına alınmasına katılmaktayız. Ancak idarenin ana hizmet binası içerisinde herhangi bir akaryakıt ve/veya CNG dolum pompa istasyonları bulunmamasına rağmen hizmet binasının bütün taşınır ve taşınmazlarının sigortalanmasına ilişkin herhangi bir bilgi ve/veya belge sunulamamıştır. Birinci bölümde değinilen mevzuat hükümlerinden ve idare cevabından anlaşılacağı söz konusu hizmet binasına ait taşınır ve taşınmazlarından fiilen kamu hizmetlerinde kullanılanların sigortalanma işleminin mevzuata uygun olmadığı aşikardır.

İdarenin çeşitli durumlarda sigorta şirketine ödediği ve sigorta şirketince karşılanan turalara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Ancak idarece bir dönem boyunca toplam ödenen sigorta bedeli ile sigorta şirketince idareye ödenen toplam tutara ilişkin herhangi bir bilgi ve/veya belge sunulamamıştır. Kaldı ki bulgumuzda herhangi bir fayda maliyet analizi yapılmadığı gibi idareye yol gösterilmiş ve zaruri olan sigorta giderlerine ilişkin yasal çalışmaların başlatılması tavsiye edilmişti.

Kurumların çeşitli dış denetimlere tabi tutulması denetlenen kurumlarca yapılmış tüm işlemlerin mevzuata uygun olduğunu garanti etmediği gibi mevzuata uygun olmayan giderlerin esas itibariyle baştan itibaren bu konuda görevli ve yetkili personelce yerine getirilmemesi gerekmektedir. Zira denetimler belirli uluslararası denetim standartları ve yasal mevzuat çerçevesinde yapılmakta ve idarelerin hesap ve işlem sayılarının fazla olması durumunda örneklem yapılmak suretiyle hesaplar incelenmektedir. Dolayısıyla bu gerekçe ileri sürülmek suretiyle mevzuata uygun olmayan iş ve/veya işlemlerin mevzuata uygun olduğunu savunmak yerinde değildir.

İdare cevabında kurum çalışanlarının kusur ve kabahatleri dolayısıyla oluşan zararların sigorta kapsamında olmadığı, bu gibi durumlarda ilgili personelden tahsili hususunda her türlü işlem ve takibatlar yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak söz konusu sigorta hizmet alımı işi teknik şartnamesinin aşağıda yer verilen hükümlerinden, kurum çalışanlarının kusur, hata ve dikkatsizliklerinden doğacak zarar ve ziyanın ihale kapsamında olduğu açıkça anlaşıldığı halde idare cevabında bunun aksinin iddia edilmesinin yersiz olduğu anlaşılmaktadır. Teknik şartnamenin ilgili hükümleri şunlardır:

“Madde 8- Yapılacak İşler Ve Uyulacak Esaslar:

31. İşletme personelinin veya üçüncü şahısların ihmali, evcil veya evcil olmayan hayvanların kusuru, hatası, dikkatsizliği veya sabotajdan ve diğer hallerde meydana gelen diğer zarar ve hasarların giderilmesi için gerekli onarım giderleri ile yerlerine yenilerinin alınması için masrafları temin edecektir. Bu teknik şartnamenin ekinde bulunan tüm teminatları kapsayacaktır.

Birinci bölüm özel şartlar;

23. Yangın ve ek teminatları ile makine kırılması kapsamına giren ve personel hatasından (sigorta usul ve fûru dâhilindeki kişilerin araç ile çarpması) kaynaklı her türlü zayi olabilecek akaryakıt, yağ, antifriz, pompa hatası vb. hasarlar teminata dâhildir.

3.2. Nakit ve Kıymetli Evrakın Sigortası, Para Nakil Hırsızlık ve Emniyeti Suiistimal Sigortası:

Nakit ve kıymetli evrakın hırsızlık, emniyeti suiistimal ve para nakli sigortası, para nakli vezneden Genel Müdürlükten bankaya yapılmaktadır.

Emniyeti Suiistimal sigortası itibari ile aşağıdaki şartlarda geçerli olacaktır:

1) Sigortalı işyerinde çalışan personelin işlerini yapmaları sırasında kasıt ve kötü niyetli bir hareketle işverenin para vb. kıymetli evrakını veya para ile ölçülebilen mallarını çalmak zimmetine geçirmek, hile dolandırıcılık veya sahtekârlık yolu ile bunlara sahip olmak suretiyle yapacağı emniyeti suiistimal halleri sonucunda sigortalının uğrayacağı zararı Türkiye’de yürürlükte bulunan hırsızlık sigortası genel şartları kapsamında teminat altına alır.

6- Emniyeti Suiistimal ve Taşınan para sigortaları İdare personeli ve bu konuyla ilgili görev yapan tüm diğer personel için geçerli olacaktır.

12.3. Diğer Elektronik Cihazlar ve Donanımları

21. Bu teminat işletmede bulunan elektronik cihazların arızalanması, personelin yanlış kullanı-mı, bakımı, yer değiştirmesi vb. sebeplerle hasar görmesi sonucu oluşabilecek tazminat ta-leplerine karşı teminatı kapsayacaktır.

Diğer Makineler ve Teçhizatlar

7. İmal, montaj, kalıp, çalışan personelin kusurlu olmasından, yağlama kusurundan doğan hasarlar teminat kapsamındadır.

20. Bu teminat işletmede bulunan makinelerin arızalanması, personelin yanlış kullanımı, bakımı, yer değiştirmesi vb. Sebeplerle hasar görmesi sonucu oluşabilecek tazminat taleplerine karşı teminatı kapsayacaktır.

23. Yangın ve ek teminatları ile makine kırılması kapsamına giren ve personel hatasından kaynaklı her türlü zayi olabilecek akaryakıt, yağ, antifriz, pompa hatası vb. hasarlar kapsayacaktır.” Oysaki;

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Kişisel sorumluluk ve zarar” başlıklı 12’inci maddesinde; “Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar...” denilmektedir. Dolayısıyla kamu görevlileri üstlenmiş oldukları yetki ve görev sorumluluğu kapsamında sigorta ile teminat altına alınan pek çok hususu, görevlerini ifa ederken yerine getirmekle zaten yükümlü bulduklarından, ortaya

çıkabilecek olan zararların, 657 sayılı Kanun 12'nci maddesine göre sorumluluk ilkesi gereği kusurlu olduğu tespit edilen personel tarafından tazmin edilmesi gerekmektedir. Buna karşılıklı söz konusu ihale kapsamında çalışanlara zimmet edilen bilgisayarlar, çalışma masaları, diğer elektronik ve mekanik bütün taşınır sigorta kapsamına alınmış olup çalışanların kusur ve ihmallerine karşı teminat altına alınmıştır.

Kaldı ki yukarıdaki değerlendirmeler çerçevesinde, kamu idaresi cevabında; meydana gelen zararlar karşılanarak kamu hizmetinin sürdürülebilirliği açısından kamu kaynağı etkili, ekonomik, verimli kullanılarak 5018 sayılı kanunun ruhuna uygun hareket edildiği, yapılan sigorta poliçe bedellerinin çok üzerinde karşılanan zararlarla da kamu menfaati sağlandığı hususları da iddia etmesi yersiz görülmüştür.

Netice itibarıyla idarenin yapmış olduğu söz konusu ihalede karayolları trafik kanunu kapsamında yapılması zorunlu olan mali mesuliyet sigortası ve Bütçe Kanununun "E" cetvelinde belirtilen, yangıcı, patlayıcı maddelerin depolama yerlerinin sigorta giderleri dışında kalan tutarlar ile fiilen kamu hizmeti ifasında kullanılmayan taşınır ve taşınmazları hariç olmak üzere sigorta şirketine ödenen tutarların kanuni bir dayanağı bulunmamaktadır. Kaldı ki idare cevabında vurguladığı risk faktörü bütün kamu kurumları için geçerli olduğu hususu göz önünde bulundurulduğunda bütün kamu kurum ve kuruluşlarının taşınır ve taşınmazlarını sigorta ettirmesi gerekecektir. Bu durumda ise çok büyük mal varlığına sahip olan Devlet aşırı tutarda sigorta ücreti ödemek zorunda kalacaktır. Dolayısıyla zorunlu haller dışında sigorta gideri ödeyen idarenin bir kazancı söz konusu olmayacaktır.

Bu itibarla, sigorta gideri olarak ödenen tutarlardan kanuni dayanağı olmayan kalemler için ödemede bulunulmasının yasal düzenlemelere aykırı olduğu düşünülmektedir.

Öneri:

Yukarıda belirtilen şekilde ödenecek olan sigorta ücretinin kamu kaynağında eksilmeye neden olacağı, ancak yine de bütün taşınır ve taşınmazların sigortalanmasının istenmesi halinde gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için gereken çalışmaların başlatılması gerektiği düşünülmektedir.

7. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

Tablo 3: EGO Genel Müdürlüğü 31.12.2016 Tarihli Bilançosu

		2014 YILI (TL)	2015 YILI (TL)	CARI YIL (2016) (TL)			2014 YILI (TL)	2015 YILI (TL)	CARI YIL (2016) (TL)
AKTİF					PASİF				
I	DÖNEN VARLIKLAR	237.807.970	209.132.364,19	246.059.817,49	III	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	2.149.430.448	2.171.963.427,76	2.487.065.615,42
A	HAZİR DEĞERLER	8.424.521,27	3.385.461,41	20.175.970,09	A	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	1.933.989.155,74	2.049.619.508,37	2.399.225.160,43
1	KASA HESABI	2.157,93	2.866,84	3.263,75	1	BANKA KREDİLERİ HESABI	0	5.162.681,84	0
3	BANKA HESABI	129.358	303.835,06	19.590.424,05	4	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	962.112.266	1.075.698.640,74	1.272.735.294,66
4	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	484.746,64	210.740,69	567,81	10	KISA VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	971.876.889,25	968.758.185,79	1.126.489.865,77
6	DÖVİZ HESABI	0	0	0	C	FAALİYET BORÇLARI	121.225.061,26	69.815.940,40	57.639.832,19
7	DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	627.752	0	0	1	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	121.225.061	69.815.940,40	57.539.155,93
9	DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	8.150.000,00	1.943.000,00	0	3	BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR HESABI	0	0	100.676,26
10	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	0	1.346.500,20	582.850,10	D	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	41.175.073,28	33.884.771,18	22.458.577,21
B	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	0	0,01	0,01	1	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	22.520.792	23.147.846,45	14.683.976,08
3	KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI HESABI	0	0	0,01	4	EMANETLER HESABI	18.654.281,52	10.736.924,73	7.774.601,13
8	MENKUL VARLIKLAR HESABI	0	0	0	E	ALINAN AVANSLAR	13.931,91	13.931,91	13.931,91

9	DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR HESABI	0	0,01	0	10	ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI	13.932	13.931,91	13.931,91
C	FAALİYET ALACAKLARI	10.743.446,09	9.270.311,69	16.673.223,09	G	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	50.079.302,90	15.405.154,76	4.640.742,04
1	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	3.990.534,33	2.524.354,05	0	1	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	1.838.082,12	536.097,55	531.247,81
2	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	4.722.026	4.608.583,74	10.390.147,16	2	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	25.818.177	1.452.160,55	2.193.860,76
7	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.030.885,67	2.136.765,47	6.277.467,50	3	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	437.703,05	378.280,80	378.280,81
8	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	0,44	608,43	5.608,43	9	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	21.985.340,48	13.038.615,86	1.537.352,66
E	DİĞER ALACAKLAR	15.178.352	18.514.377,89	12.909.029,41	H	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0	204.122,10	0
1	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	15.178.352,30	18.514.377,89	12.909.029,41	3	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	0	204.122,10	0
F	STOKLAR	69.390.320,16	62.363.468,68	73.289.379,00	I	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	2.043.440,59	2.115.516,28	2.182.888,88
1	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	69.390.320	62.363.468,68	73.289.379,00	1	OTOBÜS GELİRLERİ	2.043.441	2.043.440,59	2.043.440,59
G	ÖN ÖDEMELER	1.833.319,38	1.758.607,49	1.347.102,63	2	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	0	72.075,69	139.448,29
1	İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0	0	0	J	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	904.482,76	904.482,76	904.482,76
2	PERSONEL AVANSLARI HESABI	0	0	0	2	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0	0	0

3	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	1.817.964,58	1.477.237,11	1.331.747,83	8	SAYIM FAZLALARI HESABI	904.482,76	904.482,76	904.482,76
5	AKREDİTİFLER HESABI	15.354,80	15.354,80	15.354,80	IV	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	534.233.917,89	494.346.793,13	379.441.235,50
6	MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	0	266.015,58	0	A	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	339.200.838	339.921.594,42	338.373.392,52
J	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	132.238.010,98	113.840.137,02	121.665.113,26	4	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	339.200.837,63	339.921.594,42	338.373.392,52
1	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	132.232.133,03	113.834.259,07	121.659.235,31	B	UZUN VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR	4.348.220,93	3.627.464,14	2.787.607,48
2	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0	0	0	1	DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI	4.348.221	3.627.464,14	2.787.607,48
8	SAYIM NOKSANLARI HESABI	5.877,95	5.877,95	5.877,95	D	DİĞER BORÇLAR	171.154.859,33	150.797.734,57	38.280.235,50
II	DURAN VARLIKLAR	1.449.168.616,65	1.405.170.526,86	1.336.012.905,63	9	KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR HESABI	171.154.859,33	150.797.734,57	38.280.235,50
C	FAALİYET ALACAKLARI	901.945	904.345,12	901.945,12	H	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	19.530.000	0	0
1	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0	2.400,00	0	3	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	19.530.000,00	0	0
3	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	901.945,12	901.945,12	901.945,12	V	ÖZ KAYNAKLAR	996.687.779,49	1.052.007.329,84	1.284.434.127,80
E	MALİ DURAN VARLIKLAR	5.450	5.750,29	5.750,29	A	NET DEĞER	-152.772.435	264.284.374,54	389.728.845,75
2	MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	5.450,29	5.750,29	5.750,29	1	NET DEĞER HESABI	152.772.435,08	264.284.374,54	389.728.845,75
F	MADDİ DURAN VARLIKLAR	1.441.992.939,63	1.397.666.863,84	1.335.023.285,42	I	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	526.610.561,29	723.720.515,65	640.590.919,96

T.C. Sayıştay Başkanlığı

1	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	6.588.200	6.588.200,00	6.588.193,57	1	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-526.610.561	723.720.515,65	640.590.919,96
2	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	97.765.478,15	97.765.478,15	121.095.634,55	J	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	317.304.783,12	64.002.439,65	254.114.362,09
3	BİNALAR HESABI	34.177.658,35	34.177.658,35	34.177.658,35	1	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	0	0	0
4	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	7.818.465	8.516.266,24	9.190.230,09	2	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-317.304.783	64.002.439,65	254.114.362,09
5	TAŞITLAR HESABI	720.586.688,18	721.897.510,70	722.321.208,23	PASİF TOPLAMI		1.686.976.586,84	1.614.302.891,05	1.582.072.723,12
6	DEMİRBAŞLAR HESABI	14.018.439,57	14.985.101,81	15.276.369,84					
7	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	407.585	0	0					
8	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	375.878.189,03	443.108.910,86	512.509.772,65					
9	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	934.000.877,68	954.010.249,64	936.376.025,83					
10	YATIRIM AVANSLARI HESABI	2.507.737	2.835.309,81	2.507.737,61					
G	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	6.186.356,81	6.511.642,81	0					
1	HAKLAR HESABI	141.105.181,19	141.430.467,19	141.726.712,82					
9	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-134.918.824	134.918.824,38	141.726.712,82					
J	DİĞER DURAN VARLIKLAR	81.924,80	81.924,80	81.924,80					
5	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	72.897.734,82	72.982.721,56	73.703.089,28					
10	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-72.815.810	72.900.796,76	73.621.164,48					

AKTİF TOPLAMI		1.686.976.586,84	1.614.302.891,05	1.582.072.723,12
Bilanço Dipnotları :				
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	353.053.094,20	254.511.763,45	324.642.699,99
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	1.115.500.000,00	954.000.000,00	993.000.000,00
905	ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	762.446.906	699.488.236,55	668.357.300,01
910	BANKA TEMİNAT MEKTUPLARI	121.805.354,12	119.173.411,37	121.884.211,35
911	TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	121.805.354,12	119.173.411,37	121.884.211,35
914	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	0	0	10.482.154,63
915	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI KARŞILIĞI HESABI	0	0	10.482.154,63
920	GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	363.095.375,07	292.204.570,65	725.788.753,01
921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	363.095.375	292.204.570,65	725.788.753,01

***Açıklama:** Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği kapsamında; Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri ve Bütçe Gelirleri Tablolarında 830-Bütçe Giderleri ve 800-Bütçe Gelirleri hesaplarına nakit esasına göre gelir ve gider kayıtları yapılmakta, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630-Giderler ve 600-Gelirler hesaplarına tahakkuk esasına göre gelir ve gider kayıtları yapılmaktadır. Dolayısıyla raporun “Kamu İdaresinin Mali Yapısı ve Mali Tabloları Hakkında Bilgi” başlığı altında, 2016 yılı bütçe giderleri ve gelirlerinin ekonomik sınıflandırmasına yer verilmiş olup, bu tablolarda yer alan kalemler ile Raporun “Ekler” bölümünde yer alan “Faaliyet Sonuçları Tablosu”ndaki aynı kalemler arasındaki rakamsal farklar belirtilen sebepten kaynaklanmaktadır.

Tablo 4: EGO Genel Müdürlüğü 2016 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

HESAP KODU	EKONOMİK	GİDERİN TÜRÜ	2014 YILI	2015 YILI	CARI YIL (2016)	HESAP KODU	EKONOMİK	GELİRİN TÜRÜ	2014 YILI	2015 YILI	CARI YIL (2016)
	I		TL	TL	TL		I		TL	TL	TL
630	1	PERSONEL GİDERLERİ	108.560.923	42.775.243	34.798.005,07	600	3	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	371.610.175	575.029.429	402.852.614,85
630	2	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	13.337.466	6.340.406	6.625.135,66	600	4	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	17.572	697.887	846.449,57
630	3	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	376.132.106	464.068.678	458.597.092,20	600	5	DIĞER GELİRLER	8.335.260	12.851.665	78.526.671,61
630	4	FAİZ GİDERLERİ	95.988.967	120.487	48.423.592,35	600	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİMLERİ GELİRLERİ	72.342.655	18.984.043	832.018,99
630	5	CARI TRANSFERLER	1.773.155	2.602.690	5.304.483,60	T O P L A M			452.305.661	607.563.024	483.057.755,02
630	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİMLERİ GİDERLERİ	148.000	6.688.758	25.930.423,78						
630	12	GELİRLERİN RET VE İADESİNDEN KAYNAKLANAN GİDERLER	1.206.499	31.311	88.980,25						
630	13	AMORTİSMAN GİDERLERİ	78.610.536	77.751.708	81.689.488,42						
630	14	İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ	72.776.656	57.475.141	60.656.446,10						
630	20	SİLİNEN ALACAKLARDAN KAYNAKLANAN GİDERLER	897.375	37.264	3.096.613,36						
630	30	PROJE KAPSAMINDA YAPILAN GİDERLER	20.178.761	13.673.777	11.512.053,46						
630	99	YUKARIDA TANIMLANMAYAN ÇEŞİTLİ GİDERLER	0	0	449.807,06						
T O P L A M			769.610.445	671.565.464	737.172.121,31						
			2014 YILI	2015 YILI	CARI YIL (2016)						
GİDER TOPLAMI			769.610.445	671.565.464	737.172.121,31						
GELİR TOPLAMI			452.305.661	607.563.024	483.057.755,02						
FAALİYET SONUCU			-317.304.783	-64.002.440	254.114.362,09						

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>